

Maliega Tau Pisinisi i Feutana'iga

Fesili ma Tali

Ua matou iloa i le taimi o faasolo feutana'iga o le a tele ni fesili. O lenei pepa e faamoemoe e tuufaatasia fesili masani ona fai, faatasi ai ma o latou tali, e fa'aaogā e avea ma faasino autū. O fesili e lē taliina iinei e mafai ona tuusa'o atu i le imeli lenei: CostaBerryEA@costagroup.com.au

O le ā se Maliega Tau Pisinisi (Enterprise Agreement)?

O se Maliega Tau Pisinisi o se pepa e faatulagaina tuutuuga pito mauvalalo faalegaluega mo tagata faigaluega i totonu o se faalapopotoga.

O Modern Awards o pepa e otooto mai le fua mauvalalo o totogi ma tuutuuga faalegaluega mo alamanuia ta'itasi - e 121 le aofa'iga i totonu o Ausetalia. Auā e mafai ai ona aofia matafaioi ta'itasi i totonu o se faalapopotoga e se Modern Award ese mai (f.t. Award mo Galuega Ofisa e faatusatusa ma Award mo Galuega Togala'au) e mafai e se faalapopotoga ona filifili ina ia tasi se Maliega Tau Pisinisi e aofia ai tagata faigaluega uma nai lo le award (taui) o tagata ta'ito'atasi. A o le'i faatinoina soo se Maliega Tau Pisinisi, e iloiloina e le Komisi a le Fair Work (Galuega Talafeagai) ina faamautinoa:

- o tagata faigaluega uma e sili atu ona lelei le tulaga i se tulaga aotele i lalo o le Maliega Tau Pisinisi nai lo le iai i lalo o Modern Awards a tagata ta'ito'atasi.
- Ua fetau pe sili atu fua faavae uma o totogi o loo otooto i Modern Awards i totonu o Maliega Tau Pisinisi.
- E tusa lava poo ua faataatia le Maliega Tau Pisinisi, e fa'aaogāina lava le Tulaga Tau Galuega a le Atunuu (National Employment Standards).

Aiseā tatou te mana'omiaina ai?

O le maliega o iai nei e oo atu lona taimi faamutaina iā Luni 30, 2023. E tatau ona amata le faagasologa o le iloiloina o le maliega o iai nei, ma va'ai poo ā mea tatou te manana'o e tuu ai pea, sui, fa'aopoopo pe aveese mo le isi maliega o sosoo ai.

E faapefea le faiga o feutana'iga?

O le feutana'iga (bargaining) o se faagasologa e faatalanoa ai e falefaigaluega e tasi pe sili atu ma tagata faigaluega ia tuutuuga ma aiaiga o le a aofia i totonu o le maliega. O itu uma e lua o lo'o fai ma sui i le faagasologa e sui o feutana'iga.

O le a iai se vaega o tagata e aofia i le feutana'iga, o loo fai ma sui o tulaga mo le lelei a le pisinisi o Costa Berries faapea ma tagata faigaluega aofia i le maliega. O le a iai fo'i se aofiaga ma sui o le iuni i le faagasologa. O le a faatua sui o Tagata Faigaluega mai nofoaga uma o le Costa Berries. O nei sui o tagata faigaluega o le a avea ma vaega autū o fesoota'iga mo tagata faigaluega – o le a latou aoina manatu mai tagata faigaluega ina ia avatu i le vaega o feutana'iga, ma o le a logo tagata faigaluega i mataupu talanoaina i fonotaga tau feutana'iga ina ia aoina ai manatu fa'aalia.

I le faasolo ai o fonotoaga tau feutana'iga, o le aoina mai o manatu mai tagata uma, o le a tusia ai se pepa o maliega fou. I lenei tulaga, o le a valaau tagata faigaluega uma e palota po ua malilie i tuutuuga.

Afai e 51% palota o maliega, o le a tuuina atu le pepa i le Komisi o Fair Work mo iloiloga ma le faamaoniga. Afai e malilie ai i latou ua pasia ai le "better off overall test" (iloiloga pe e sili atu ona lelei le tulaga i se tulaga aotele) (BOOT - vaai i lalo), e faamae'aina le maliega ma o le a faatulagaina.

O le a lo'u sao i le auai i lenei mea?

O tagata uma o loo aofia i le maliega e fautuaina e auai i le faagasologa o le iloiloaina o le tulaga o loo iai nei, ma aumai ni manatu fa'adiala.

I le vaitaimi o le feutana'iga, o le a iai se avanoa i le Costa Berries ma tagata faigaluega e folasia ai o latou manatu ma mafaufauga. Matou te faamoemoe e faia se maliega e penefiti ai tagata uma ma mafai ona malilie uma ai.

O ai e faatatau ai le Maliega Tau Pisinisi?

E faatatau le Maliega Tau Pisinisi i matafaioi e aofia e le Award mo Galuega Tau Togala'au (Horticulture) ma o loo lisiina i le siata faatulagaina o Maliega Tau Pisinisi. Afai e te lē mautinoa pe fetavi lea mo oe, faamolemole siaki i lau pule.

E faapefea ona fai so'u sao?

E tofia loa sui o tagata faigaluega o le a tufatufa atu a latou faamatalaga tau fesoota'iga. O tagata nei e tataua ona e talanoa ai manatu. E mafai fo'i ona e faafesoota'i iā iuni o le a aofia i le faiga tau feutana'iga. E mafai fo'i ona tuu i luma ou manatu e ala i le imeli lea CostaBerryEA@costagroup.com.au

O le ā le "better off overall test" (BOOT)?

Ae le'i faamautuina se maliega, e iloilo e le vaega tuto'atasi o le Komisi o Fair Work le maliega.

E suitulaga e le Maliega Tau Pisinisi ia faavae mana'omia o loo ootoo i Modern Awards a le tagata ta'ito'atasi. E faamautinoa e le iloiloga o le BOOT le lē faamanuicaina o se faalapotopotoga o tagata faigaluega i le ofoina atu o tuutuuga o galuega e sili atu ona leaga nai lo tulaga o loo ofoina e le Modern Award. E va'ai le iloiloga o le BOOT i le aotelega o mea ua ofoina o le Modern Award ma le aotelega o mea ua ofoina o le Maliega Tau Pisinisi – o lona uiga o nisi tuutuuga ta'ito'atasi e ono va'aia le lē manuia i le Maliega Tau Pisinisi, o isi tuutuuga e ofo atu se faamanuiaga e sili atu, o lea, o le tagata faigaluega o le i'u lelei i le mea atoa.